

ԿԵԱՆՔԻ ՀԻՆԳ ՊԱՐԳԵԻՆԵՐ

Կեանքի արշալոյսին, բարի պարիկը
հեռու կողմում և ըստ.

— Անուամիկ պարգևներ: Առէք հաս-
մը և թողէք միւսները: Զգոյշ եղէք սա-
կային, իմաստութեամբ ընտրեցէք: Որով-
հետեւ մէկ հասարակական արժէքաւոր է ա-
նանցմէ:

Պարգևները թիւով հինգ հաս էին՝
Համբաւը, Սէրը, Հարստութիւնը, Հա-
ճոյքը և Մահը:

Երիտասարդը արտաբանքով պատաս-
խանեց.

— Աւելորդ է մտածել:

Եւ ընտրեց հաճոյքը:

Շրջեցաւ աշխարհը և ճաշակեց հրի-
տասարգութեան սիրելի բոլոր հեշտանք-
ները: Սակայն բոլորն ալ կարճ աւելու-
թիւն մը ունեցան, լեցան յաւաստաբա-
ւթիւններով, պարտաւոր ու սին, և բոլորն
ալ ծաղրեցին զինք, երբ հեռացան իրմէ:

Վերջ ի վերջոյ ըստ.

— Շատ տարիներ կորսնցուցի ի գուր:
Ախ, եթէ միայն կարողանայի վերստին
ընտրել, այս անգամ պիտի ընտրէի ի-
մաստութեամբ . . . :

Պարիկը վերստին երեցաւ և ըստ.

— Չորս պարգևներ կը մնան: Ընտրե-
ցէք նորէն, սակայն լաւ խորհեցէք: Ժա-
մանակը կ'անցի և միայն մէկ պարգև կայ
անգին:

Մարդը տատամեցաւ երկար և ապա
ընտրեց Սէրը, բայց չտեսաւ արցունքի
այն կայլակները, որոնք լեցուցին պա-
րիկին աչքերը:

Տարիներ հաք մարդը կանգնած էր
դադաղի մը առջև: Ինքն իրեն կը մտա-
ծէր:

— Տարի՛ մը, բոլորը գացին և զիս
թողուցին միայնակ, և հիմա ան պակաս
է հոս, ամենավերջինս, ամենասիրելիս:
Քաղցի անընդհատ՝ յաւաստաբաւ-
թիւն և իւրաքանչիւր երջան-
կութեան ժամի համար, զոր Սէրը ինծի
կուտար, վճարեցի հազար ժամու ցաւ ու
տանջանք: Հագիիս ամենախոր ընդերքէն
կ'ստեմ զայն:

— Վերստին ընտրեցէք . . .

Դարձեալ պարիկն էր որ կը խօսէր:
Եւ աւելցուց.

— Տարիները ձեզի իմաստութիւն սոր-
վեցուցած պէտք է ըլլան: Մէկը միայն
կարեւոր է, լաւ յիշեցէք և ըստ այսմ
ընտրեցէք:

Մարդը երկար մտածեց և ապա ընտրեց
Համբաւը, և պարիկը հեռացաւ հասաչե-
լով:

Ու տարիներ անցան և պարիկը վերա-
դարձաւ դարձեալ աւելցուց մարդուն
հետեւ, որ, վերջալոյսին կանգնած միայ-
նակ, դառն մտածումներու ենթարկուած
էր: Եւ զիտէր պարիկը թէ ինչ մը մտա-
ծէր մարդը:

Կ'ըսէր մտովի.

— Իմ անունս աշխարհ լեցուց, բոլորի
շրթները անուանս զովքը կը հիւսէին . . . :
Այո՛, ժամանակ մը ամէն ինչ լաւ երեցաւ
ինծի, սակայն ո՛րքան կարճ աւելց ոյս
բոլորը:

Յետոյ եկաւ նախանձը, յետոյ՝ հարա-
խօսութիւնը, յետոյ՝ ասիւլութիւնն ու
հալածանքը և հուսկ՝ ապա՝ ծաղրանքը,
և ասիկա եղաւ վախճանը: Յետոյ եկաւ
գուժը, որ կը թողէ համբաւը: Ո՛հ, ցա-
ւագին փառքին թշուառութիւնը: Յետոյ կը
ստանայ, երբ կը փայլի, և հեղինախօս
գուժ՝ երբ կը չիջի:

— Ընտրեցէք անգամ մը ևս, ըստ
պարիկին քաղցր ձայնը: Երկու պարգե-
ներ կը մնան, մի՛ յաւաստաբաւթի Սկիզբը
մէկ հաս միայն կար, որ լաւագոյնն էր
և միշտ հոս է . . . :

— Հարստութիւնը, որ գորութիւն է:
Ո՛հ, ո՛րքան կոյր էի, բացազանչեց մար-
դը, և հիմա կ'արժէ ապրիլը: Պիտի ծախ-
սեմ, պիտի ցրուեմ իմ ոսկիս, և հրաշա-
քեղ բան մը պիտի ըլլայ ասիկա: Բոլոր
նախանձողները և ծաղրողները փռչի մէջ
պիտի տապալակին իմ առջևս, և ես յա-
զուրդ պիտի տամ իմ վրէժխնդրութեանս:
Պիտի արանամ քաղաւ հաճոյքի, մտա-
ւոր թէ մարմնական բոլոր հեշտանքնե-
րուն, որոնք այնքան սիրելի են մար-
դուն համար: Պիտի գնեմ, պիտի գնեմ
իմ դրամովս պիտի ունենամ յարգանք,
պատիւ, ակնածանք և պաշտամունք, բո-

ՊԵՏԱԿԱՆ

Բնիկ Ձեյբուցի Յովհաննէս Ի. Վրդ. Գաբաշիլ-
եան որ Բաքուի ծնած ու մեծցած էր, կը դրկուի Ձեյ-
բուցի իբր Բաքուի կենտրոն առաջնորդ: Ասէն մը յետոյ
1912ին կը վերադառնայ Մայր Եկեղեցիի ծոցը: Կ'եր-
թայ Սիս եւ իր եղբայրները զայն Սահակ կաթողի-
կոսին, կ'ընդունան իբր Հայոց Եկեղեցւոյ վարդա-
պետ: Այս առթիւ Սահակ կաթողիկոս խրատական մը
կը խօսի Սոյ Մայր Եկեղեցիին մէջ՝ որուն ամփո-
փումը կուտայ **Բիւզանդիոն** քերթը: —

Սիս, 27 Մարտ 1912

Ամբիւղով Սահակ Կաթողիկոսի խօսած
խրատականին

Յովհաննէս վարդապետ, Դուք ծնունդ-
դամբ եւ արիւնով հայ էիք, բայց Ազ-
գային Եկեղեցիէն դուրս՝ Հոսմէական Ե-
կեղեցւոյ կը պատկանէիք ուխտիւք եւ կո-
չումով: Կրկին Եկեղեցիները Քրիստոսի
կը պատկանին, որովհետեւ հիմնուած են
տառաքիլական դաւանութեանց վրայ, զոր
Պաշտօն ի գէտ առաքելաց արտայայտեց
ի պատմութեանէ Քրիստոսի հորցման «Դուք
զո՞ք ոք ստէք զինէն»: —

Եւ այն շնորհները վերջապէս, որ այս
թշուառական աշխարհը վաճառքի հանած
է: Մինչեւ հիմա շատ ժամանակ կորսն-
ցուցի եւ գէշ ընտրութիւն մը ըրի, բայց
այժմ վերջացաւ: Անգիտակից էի եւ
տառ համար առի այն միայն, որ ինծի
լուսադայն կը թուէր:

Երեք կորձ տարիներ անցան եւ եկաւ
օր մը, երբ մարդը վերնաշարկի մը մէջ
նստած սարսափահար կը խոհար:

Տխուր էր, գունատ ու դալկադէմ,
բոլորովին քայքայուած: Յնցատիներու
մէջ էր եւ չոր հացի կասր մը կը ճգմէր
ակամներուն տակ:

Յանկարծ գոռաց:

— Անիծեալ ըլլան աշխարհի բոլոր
պարգևները: Հաճոյքը, Սէրը, Համբաւը,
Հարստութիւնը, բոլորն ալ յուսախար
ըրին զիս:

ՄԱՐԲ ԹՈՒԷՅՆ

Մենք չենք յաւակնիր ըսելու թէ
Հայաստանեայց Եկեղեցին աւելի մօտ է
իր Հիմնադրի սգւոյն եւ փրկութիւնը մի-
այն անոր դաւանութեամբ ձեռք կը բեր-
ուի: Մենք չենք ըսել թէ Հոսմէական
Եկեղեցին իսպառ զուրկ է աւետարանի
լոյսէն եւ անոր քարոզած ճշմարտութիւն-
ներէն: Միայն այս լու գիտենք եւ կը
հռչակենք՝ թէ մեր Եկեղեցին ազատ է
նեղմիա մտնաւանդութենէ, կամ մոլորու-
թենէ, որով «իրմէ դուրս փրկութիւն»
չկայի երազանքներով չ'օրօրուիր:

Ազգային Եկեղեցին ոչ միայն չի դա-
տապարտեր հայրենասիրութիւնը, մանա-
նաւանդ կը անուցանէ զայն, մինչդեռ
Հոսմէական Եկեղեցին չի ճանչնար ազգ
եւ ազգութիւն:

Հայոց Եկեղեցին իբրեւ զթոս մայր
որդեգրած է հայրենասիրութիւնը, եւ ար-
դէն Ազգ ու Եկեղեցի կողք կողքի կ'ըն-
թանան, համախորհուրդ եւ համաշունչ կը
պտտապանուին ազգի եւ Եկեղեցւոյ շահե-
րը: Իսկ Հոսմէական Եկեղեցին ամէն բան
պահած է իր շահուն, հոգիները իրեն
ցանցին մեղ պարփակած է, ամէն բան
խում եւ թրթուած, որ իրեն առանցքին
շուրջը տեղի չեն ունենար, խեղդուած ու
դատապարտուած են:

Մինչեւ այն օրը, երբ դադարեան ու-
նեցաք ձեր Մայրենի Եկեղեցւոյ վերա-
դառնալու, ինչպէս ըսինք, ծագմամբ եւ
արեւմտեալ հայ էիք, բայց հոգով ոչ,
քանի որ հոգիները Հոսմէական Եկեղեց-
ւոյն սեփական են: Անշուշտ հոգով ձեր-
բազատուելու, կամ հոգով հայանալու
համար է որ կը խզէք այն կապանքները,
զորս Հոսմէական Եկեղեցին դարբնած է:

Ուխտեցիք հրաժարիլ այն վարդա-
պետութենէն, որ հակառակ Աւետարանի
ազատ սգւոյն, անհաւանքն ու ազգերը
կը մեքենայացնէ եւ խոստացա՞ք հաւա-
տարիմ ըլլալ Ազգ-Եկեղեցւոյն:

Հաւատարիմ ըլլալ Ազգ-Եկեղեցւոյն՝
կը նշանակէ հաւատարիմ ըլլալ հայկական
ոգիին: Հաւատարիմ ըլլալ, կը նշանակէ
ապրիլ Ազգին եւ Եկեղեցիին համար:

Ընդունելով ուխտիդ անկեղծութիւնը,
կը մաղթեմ որ զօրանաք նոյն հոգիով եւ
նոյն զգացումով, զոր ոչ միայն ծնունդն
ու արիւնը, այլ մանաւանդ հայկական
ոգին պարտք կը դնեն վրայ:

(Արտագրում «Ձեյբուցի Պատմագիր»էն,
Պաշտօն Արեւ, 1960 — էջ 836)